

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiuntur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

De Iurepatronatus. Titulus XXXVIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

- superiores jurisdictionem episcopalem, & temporalem in parochos aut parochianos exercent, salvo episcoporum jure, qui maiorem in præfata loca, vel personas jurisdictionem exercent, c. in monasteriis sess. 25. quod decretum etiam monasteria exempta, & privilegiata comprehendit, sed non videtur comprehendere monasteria, & loca nullius diocesis, quia illa non sunt sita in diocesi, nec sunt de diocesi, sed separatum territorium, Felin. in c. grave nu. 2. de off. ord. Rot. divers. decis. 207. n. 2. & seqq. & in fin. part.
- 11 2. Sexto Capellæ † ad religiosos pertinent per unionem illis, aut eorum mentis auctoritate Apostolica, vel episcopali factam, Clem. si una de reb. eccl. alien. & c. dictum est supra tit. de præb. & c. S. quintus modus provisi-
- 12 yus. In exemptis † monasteriis, & eorum Capellis, quod principi placet, legis habet vigorem: gl. in summa 16. q. 2. dicitur inferius
- 13 in titul. de privileg. si Episcopus † monasterio exempto cum Capellis habitis, & habendis concedit ecclesiam, ea plenissimo jure pervenit ad monasterium, etiam quoad correctionem excessuum, excepta cura populi ex antedictis, & seclusa visitatione; maxime si abbas sit negligens: tamen abbas nõ deponet aliquem, nec suspendet in perpetuum, nisi hoc haberet ex aliquo privilegio, c. vifis & ibi gl. in verb. tradita 16. qu. 2. & Archid. n. 3. in verb. pleno jure.

De Iure patronatus.

Titulus XXXVIII.

SUMMARIÆ.

- 1 Ius patronatus est ius spirituali annexum, honorificum, onerosum & utile competens alicui in Ecclesia.
- 2 Acquiritur multis modis primo ex voluntaria non coacta fundatione.
- 3 Constructione.
- 4 Reedificationem penitus diruta Ecclesia ut nova indigeat consecratione.
- 5 Congrua dotatione Ecclesia constructa consecrata indotate.
- 6 Ad Capellam in Ecclesia patronata presentatio spectat ad ipsius Ecclesia patronum nisi alius Capellam dotaverit, qui efficitur compatronus.
- 7 Privilegio apostolico.
- 8 Prescriptione quadragenaria non quidem contra Ecclesiam liberam sed si Ecclesia habet patronum tunc potest alius contra patronum prescribere in patronatu.
- 9 Consuetudine.
- 10 Non acquiritur ex simplici donatione latigitione vel legato honorum.
- 11 Ex augmento dotis.
- 12 Ex redotatione de novo facto.
- 13 Ex privilegio & gratiosa concessione Episcopi.
- 14 Ius patronatus est triplex, Ecclesiasticum.
- 15 Laicale.
- 16 Mixtum.
- 17 Patronus non competit collatio aut dispositio Ecclesia seu beneficii in quo habent impatronatus sed jus presentandi actu clericum presentem Episcopo ad ecclesiam seu beneficium vacans per ipsum in eo restituendum.
- 18 Presentatum à patrono an episcopus possit instituire extra diocesim.
- 19 Presentatio debet fieri realiter & cum effectu superiori.
- 20 Potest fieri per literas seu Instrumentum publicum.
- 21 Infra quatuor menses si patronus est laicus licet superior eam non admittat.
- 22 Per negligentiam patroni devolvitur potestas

- flus ad inferiorem pralatum Episcopo ad quem pertinet jus instituendi jure speciali vel ad Episcopum qui habet sex menses à die devolutionis ad conferendum.
- 23 Patronus laicus potest plures simul presentare ac etiam ex intervallo accumulative potest variare semel tantum.
- 24 Ex pluribus presentatis potest episcopus uni gratificari omnibus existentibus paribus, a-lias potior est preferendus.
- 25 Presentato post acceptationē queritur jus ad beneficium quando unus est presentatus.
- 26 Quid juris est si Deo pluresve sint presentati.
- 27 In conventuali ecclesia electioni pralati facta, patroni laici postulantur assensus.
- 28 Patronus laicus potest inquirere de statu Ecclesie & vita clericorum extrajudicialiter &.
- 29 Se opponere, ne nova alienationes fiant.
- 30 Debetur ei honor præcessionis & si ad inopiam vergat ab Ecclesia ei modeste succurritur.
- 31 Habet jus defendendi Ecclesiam nō vacantē.
- 32 Episcopus non potest dispensare contra fundationem aut eam immutare sine consensu patroni.
- 33 Summus pontifex juri patronatus laicorum potest derogare, sed non solet in totam derogare.
- 34 Pro medietate solet ei derogare.
- 35 Certis casibus, hic annotatis Papa derogat in totum.
- 36 Certis casibus, mentio juris patronatus non est necessaria in provisione Papa.
- 37 Legatus à latere non potest conferre beneficia spectantia ad presentationem laici.
- 38 Beneficia juris patronatus laicorū non cōprehenduntur sub regulis reservatoris aut sub generali reservatione beneficiorum.
- 39 Excipe si jus patronatus competit laicis ex privilegio apostolico aut præscriptione vel consuetudine.
- 40 Patronus ecclesiasticus presentat unum infra sex menses nec potest plures presentare simul aut ex intervallo.
- 41 Custodia Ecclesiarum vacantium pertinet ad eum Excepta custodia parochialis Ecclesie vacantis.
- 42 Presentatus debet ei rationem reddere administrationis temporalium.
- 43 Si imponitur collecta Episcopo de per se & patronis clericis de per se, clerici ecclesie patronata, contribuent cum patronis.
- 44 Presentans non idoneum privatur ea vice.
- 45 Summus Pontifex & legatus à latere suo jure conferunt beneficia juris patronatus ecclesiastici.
- 46 Comprehenduntur sub generali reservatione & sub regulis reservatoris.
- 47 Juris patronatus mixto derogatur in totum, de eo debet fieri mentio, beneficia hujusmodi non comprehenduntur sub regulis reservatoris aut generali reservatione, & legatus à latere non confert.
- 48 Presentatione à laico infra quadrimestre, aut à clerico infra sex menses facta si Episcopus vel alius habens instituere infra sex menses non instituat quid juris sit.
- 49 Patroni sive laici sive clerici non possunt seipsos presentare ad vacantem Ecclesiam nec immediate per se nec mediante procuratore constituto postquam beneficium vacavit.
- 50 Limitatur dicta regula tribus modis.
- 51 Collatio ordinarij infra tempus ad presentandū à jure concessum valida est si patroni infra dictum tempus non contradicant. Si contradixerint est nulla ipso jure.
- 52 Collatio Papæ cum narrativa quod beneficium sit juris patronatus laici si non sit obtenta derogatio vel obtenta sit, sed invalida non valet nec reconvalescit si patronus intra tempus non presentat.

- 53 Patroni plures quando ipsi habent presentantur collegium debent omnes convenire & ad actum presentationis.
- 54 Quando presentant ut singuli potest quisque per se presentare, vel aliqui eorum aliis non vocatis.
- 55 Si unus ex pluribus patronis presentaverit, valet presentatio quando veniunt ex eodem jure, secus si veniunt ex diverso jure.
- 56 Ex pluribus heredibus unius patroni qui habent unam vocem quilibet istius vocis habet unam partem & suum votum divisum potest exprimere.
- 57 Patronis discordantibus ille proficitur si sit idoneus qui plurium patronorum voces habuerit aut si hoc sine scandalo esse non potest Episcopus ordinat Ecclesiam.
- 58 Patronata Ecclesia ordinatio & institutio si propter litem & controversiam differatur servanda est distinctio hic annotata.
- 59 Presentandi quasi possessio acquiritur ex unico actu presentationis & institutionis cum bona fide qua sortita fuerint suum effectum.
- 60 Ius patronatus antiquum difficillimum est probatu.
- 61 Concilium Tridentinum derogat titulo privilegij prescriptionis consuetudinis & alterius cujuscunque ius patronatus aliter acquisiti quam ex fundatione, constructione, dotatione ideo & ut quasi possessio possit suffragari & docendum de legitimo titulo tam in petitorio quam in possessorio etiam manutentionis & spoliij nisi ordinarius causa cognita seu vel approbaverit ius patronatus & instituit presentatum.
- 62 Ius patronatus antiquum quomodo probetur.
- 63 Dato statu ius patronatus beneficij presumitur ex fundatione seu dotatione etiam in parochianis & aliis in agnatis potentibus per tempus immemorabile.
- 64 Concilium Tridentinum in personis familia potentibus ac universitatibus etiam parvis ultra probationem immemorabilis requirit aliam probationis speciem per scripturas authenticas de continuatis presentationibus per spatium quinquaginta annorum qua omnes sortite fuerunt effectum.
- 65 Obtentorum expressio non est necessaria in presentatione & institutione.
- 66 Presentati à patronis institutio non debet fieri juxta dispositionem c. fin. de elect. in 6.
- 67 A patronis nominatus si ante presentationem aut etiam presentatus si ante institutionem tanquam beneficiatus accipit possessionem vel administrat in divinis incidit in penam c. avaritia de elect. in 6.
- 68 Ius patronatus causa est profana ad effectum concedendi remissionem in primam instantia, extra hunc casum est connexa spiritualibus causis.
- 69 Ius patronatus transfertur successione.
- 70 Si plures sint heredes, est apud quemlibet in solidum licet sint heredes pro inaequalibus quotis, quoad quemlibet ejus effectum prater sacerdotis presentationem qua est apud omnes pro parte.
- 71 Non potest dividi inter heredes neque uni heredem adjudicari.
- 72 Possunt libere sine Episcopi autoritate convenire ut alterius vicibus presentent.
- 73 Si adharet castro, villo, aut comitatu, transit in heredem absque alia corporali apprehensione.
- 74 Secundo, transfertur donatione.
- 75 Tertio, permutatione.
- 76 Quarto, transfertur cum universitate sine autoritate Episcopi cuius vel plenum vel

nile tranſit dominium quando talis eſt reſ
qua ſine expreſſione ſigni univerſalis uni-
verſitatem in ſe continet.

77 Decima & alia jura ſpiritualia non tranſ-
eunt cum univerſitate niſi talis ſit qua in
ſe habet & temporalia & ſpiritualia
jura.

78 Patronus quibus modis privetur jure patro-
natus.

IN præbendis, dignitatibus, & Capellis læ-
pius fit inſtitutio ad præſentationem pa-
troni; ideo tractandam eſt de jure patro-
natus, quod eſt jus ſpirituali annexum, Pan.
in c. quantum num. 3. in ſin. & num. 4. de judic.
c. de jure hoc tit. honorificum, oneroſum, &
utile competens alicui in eccleſia, Pan. in
rub. hujuſtit. & Can. communiter, ut patebit
ex infra dicendis, acquiritur ꝑ multis mo-
dis; ex voluntariis, non coactis, Lambert. de
jure patr. 6. & 7. art. 4. part. princip. 1. part. lib. 1.
arg. 1. nam quod §. qui compulſus ff. ad Trebell.
fundatione eccleſiæ, quia fundum ad eam
ædificandum dedit; c. nobis §. ſin. hoc tit. c.
abbatem el. 2. 18. q. 2. pia mentis, & c. ſeq. 16. qu.
37. & constructione ꝑ eccleſiæ abſque dota-
tione; c. monaſterium 16. qu. 7. c. nobis in prin.
h. tit. Rot. diverſ. deciſ. 331. in ſin. part. 2. & reæ-
dificatione ꝑ penitus diruta eccleſiæ; ita ut
nova indigeat conſecratione: gloſſ. 1. in c. 3.
hoc tit. Roch. de Curt. de jure patr. in verb. con-
ſtruxit num. 12. Rot. diverſ. deciſ. 178. part. 1. &
deciſ. 269. num. 2. part. 2. nam jus quæſitum
ex ſola constructione eccleſiæ perditur, ſi
eccleſia ruat, & primus constructor deſinit
eſſe patronus: l. quid tamen ff. quib. mod. uſufr.
amitt. Pan. in c. quoniam tum. xj. poſt gloſſ. hoc
tit. & ibi Can. & congruat ꝑ dotatione ec-
cleſiæ constructæ, & conſecratæ, & indota-
tæ, Pan. in c. quoniam num. xj. hoc tit. & ibi Can.
Roch. de Curt. de jure patr. in verb. & dotavit in
Summa in Decretal.

2. quaſt. Rot. diverſ. deciſ. 528. num. 2. part. 1.
quando non poteſt haberi recurſus contra
eum monitum, & requiſitum, qui eccleſiam
conſtruxit, vel conſecrari fecit: Pan. in c. ad
audientiam el. 1. num. 5. de eccleſ. ædif. vel repar.
c. cum ſicut de conſecr. eccl. vel alt. & jurib. pro-
xime alleg. late Garc. de benef. part. 5. c. 9. à nu.
36. uſque ad num. 71. requiritur conſenſus E-
piſcopi pro eccleſia fundanda, construenda,
reædificanda, dotanda, & ſine eo non
quæritur juſ patronatus, Pan. in c. cum olim 2.
ſub num. 9. de privil. c. nobis in princ. hoc tit.
Garc. de benef. part. 5. c. 9. num. 71. & ſeqq. ſed
alius Epifcopi conſenſus non requiritur ſu-
per jure patronatus, c. nemo 1. de conſecr. diſt.
1. c. nobis, & ibi Can. hoc tit. c. frigentius c. filius
16. quaſt. 7. Rot. deciſ. 5. hoc tit. in antiq. & di-
verſ. deciſ. 222. nu. 3. part. 1. & deciſ. 85. per ro-
tam part. 2. Præſentatio ꝑ ad Capellam in ec-
cleſia patronata ſpectat ad patronum ipſius
eccleſiæ, Felin. in c. cum venerabilis n. 38. de ex-
cept. Rot. dec. 15. & dec. 16. h. t. in antiq. niſi alius
Capellam, vel altare exiſtens in eccleſia do-
taverit, qui efficitur compatronus, late Pa-
riſ. conſ. 35. vol. 4. Pan. in c. ad audientiam el. 1.
num. xj. de eccleſ. ædif. Pan. in c. cum eccleſia vul-
terana num. 8. in ſin. de elect. Fel. in c. cum vene-
rabilis ſub num. 8. verſ. adde de except. ex ea-
dem, vel diverſa cauſa plures poſſunt eodem
tempore eſſe patroni ejuſdem eccleſiæ, vel
beneficii: Pan. in c. quoniam ſub num. xj. hoc
tit. Præterea acquiritur juſ patronatus ex ꝑ
privilegio Apoſtolico, quod nemo, niſi ec-
cleſiam, beneficium, aut Capellam de novo
fundaverit, & conſtruxerit, ſeu jam ere-
ctam, quæ ſine ſufficienti dote fuerit, de ſuis
propriis, & patrimonialibus bonis compe-
tenter dotaverit, impetrare aut obrinere
poteſt aut debet, & reſervanda eſt in cauſa
fundationis, aut dotationis inſtitutio Epi-
ſcopo, & non alteri inferiori; c. nemo ſeſſ.

14. cap. piamētis, & cap. seq. 16. qu. 7. ex assignatione ratæ decimarum pro congrua non acquiritur ius patronatus, quia necessitas restitutionis ecclesiæ parochiali, quæ ad ipsam spectabat, excludit omnem liberalitatem, l. rem legatam in fin. ff. de adim. leg. si seruo ff. de hered. instit. Greg. 15. decis. 397. Patronatus ex privilegio tantam sunt sublatis, nec non facultates, & privilegia nominandi, eligendi, præsentandi ad beneficia cum vacant, exceptis patronatibus super cathedralibus ecclesijs competentibus, & exceptis alijs, quæ ad Imperatores, & Reges, aliosque sublimes, ac supremos principes pertinent, & quæ infavorem studiorum generalium sunt concessa: c. sicuti §. reliqui sess. 25. Garc. de benef. cap. 9. part. 6. numer. 115. & seqq. vsque ad num. 122. Greg. 15. decis. 397. numer. 3. & ibi late annot. Gonz. super reg. de mens. & alter. gloss. 18. num. 19. & plur. seqq. Item acquiritur præscriptione ¶ quadragenaria, non quidem contra ecclesiam liberam, sed si ecclesia habet patronum, laicum, Pan. post. Ioan. Andr. in c. querelam num. 9. de elect. attestans ita servari in practica, licet ipse aliter sentiat. Rot. divers. decis. 229. & 407. num. 1. part. 1. Lambert. de iurepatr. art. 5. xj. q. princ. 2. part. lib. 1. sive ecclesiasticum, aut ecclesiam, & laicum in communi; Lambert. de iurepatr. art. 6. xj. qu. princ. 2. part. lib. 1. tunc potest laicus contra patronum præscribere ius patronatus; ac ¶ consuetudine, c. dilectus & ibi Pan. num. 3. & Can. de off. ord. quale etiam ius patronatus per Conc. Tridentinum est sublatum: c. 9. §. reliqui sess. 25. Gonz. super reg. Canc. de mens. & alter. gl. 18. n. 18. vsque ad n. 32. ex simplici ¶ donatione, 10, largitione, vel legato bonorum non acquiritur ius patronatus, nisi donatio, legatum, vel largitio bonorum expresse fiat pro dote, Pan. in c. quoniam nu. 10.

hoc tit. & hæres legantis acquirit ius patronatus, si legatum sponte soluit, si cogatur à indice non habet ius patronatus: Rot. divers. dec. 167. part. 2. plures cumulatim Lambert. de iurepatr. part. 1. q. 4. art. 7. lib. 1. Paul. de Curad. in. de iurepatr. caus. 1. q. 2. n. 55. ex augmento ¶ dotis non acquiritur ius patronatus, 11 Lambert. de iurepatr. 2. art. 6. q. princ. 1. part. lib. 1. Roch. de Curt. in verb. & dotavit q. 3. de iurepatr. Garc. de benef. part. 5. c. 9. nu. 122. vsque ad nu. 128. ideo ius patronatus ex augmento dicitur ius patronatus ex privilegio, ex causa onerosa concessio, Card. Seraph. decis. 518. Rot. Farin. decis. 58. part. 1. num. 5. & 6. quod non cadit sub revocatione Canc. Tridentini, Card. Seraph. decis. 499. in fin. Gabr. cons. 195. vol. 1. quia Concilium subiecit examini, & revisioni ordinarij ius patronatus concessum ex augmento à 40. annis citra: c. sicuti §. similiter sess. 25. Greg. 15. decis. 397. in fin. & ibi late annot. Garc. de benef. part. 5. c. 9. num. 120. & seqq. ex redotatione ¶ de novo facta non acquiritur ius patronatus, nisi doceat redotans primam dotam fuisse reductam de esse ad non esse, Zab. in c. quoniam contra in 1. quæst. hoc tit. Gonz. super reg. de mens. & alter. gloss. 18. sub num. 53. ac Scaphyl. in tract. de lit. grat. tit. de mod. & form. impetr. §. de iur. ius patronatus prærogativa sub num. 3. dicit, quod Episcopus seu alius inferior prælatus citra Papam non potest concedere laico ius patronatus in ecclesia consecrata, neque Capella, quia esset imponere servitutem rei sacræ, quod est prohibitum: l. servitutes §. fin. ff. de servit. ex privilegio ¶ re. 15 ro, & gratiosa concessione Episcopi nullo modo acquiritur ius patronatus, c. 2. de reb. eccl. alien. vel non in 6. Roch. de Curte de iurepatr. in verb. pro eo quod de diocetani consensu numer. 34. Garc. de benef. part. 5. c. 9. num. 128. & seqq.

14 Ius patronatus est † triplex, Ecclesiasticum, quando clericus habet illud nomine ecclesie sue, Pan. in c. eam te in fin. hoc tit. c. fin. §. 1. & 2. de prab. in 6. Gonz. super reg. de mens. & alter gloss. 18. nu. 2. usque ad num. 18. seu quando ipsa ecclesia, vel Collegium religiosum, d. c. de praben. in 6. c. cum autem hoc tit. etiam benignarum habet jus patronatus, c. unico §. fin. hoc tit. in 6. Rot. decis. 8. hoc tit. in antiq. vel quando presentat clericus, d. c. fin. de prab. in 6. & ibi not. vel quando ecclesia fundata, dotata, aut constructa est ex redditibus, aut bonis ecclesiasticis, c. 3. de eccl. adif. c. Apostolicos. & ibi gloss. pen. & Can. 12. quest. 2. Felin. in c. cum venerabilis sub num. 37. vers. 5. casus de except. Laicale, † quando laicus, vel clericus nomine sui patrimonii ecclesiam fundavit, construxit, dotavit, c. cum dilectus §. nos igitur attendentes hoc tit. & ibi Can. Clem. plures & ibi gloss. in verb. presentare, & Pan. in c. eam te in fin. eod. Collect. in c. ex insinuatione num. 1. & 2. eod. vel quando presentat laicus, etiam si teneatur presentare cum Consilio personae ecclesiasticae, quia licet teneatur requirere Consilium, tamen non tenetur sequi: Put. decis. 494. libr. 2. Rot. decis. 79. de rescript. in antiq. c. 1. §. cum vero & ibi gloss. in verb. assensu, & §. fin. & ibi gloss. in verb. cum Consilio, ne sed. vac. & c. in 6. c. cum olim de arbitr. & ibi not. c. cum in veteri de elect. & utroque Canonist. l. quidam §. 1. & l. Titium ff. de admn. tut. Ius patronatus tale praesumitur, qualis est persona quae possidet, & cum quasi possideatur à laicis, praesumitur laicale, etiam si sit ex fundatione, vel dotatione presbyteri, c. sint manifesta, & ibi gloss. in verb. probantur in fin. 12. quest. 1. gloss. fin. in c. 1. 12. quest. 5. Mohed. decis. 9. Cresc. decis. 9. & Achill. decis. 1 hoc tit. Gonz. super regul. de mens. & alter. gl. 18. num. 107. & seqq. quando clericus est in possessione, tunc occurrit

questio, an censetur acquisitum ex bonis ecclesiae, vel patrimonii, Mohed. d. decis. 9. hoc tit. Lambert. de iure patr. in 8. art. 1. quest. princ. 1. part. libr. 1. num. 17. per c. consultationibus hoc tit. Mixtum est † quod est simul clerico- 16 rum, & laicorum, & assumit naturam ecclesiasticam, gloss. fin. in c. unico §. fin. hoc tit. in 6. & ibi Can. Panor. in c. cum propter in fin. hoc tit. quando sunt contemplatae personae tam laicorum, quam clericorum, alias patronatus confraternitatibus laicalibus competens dicitur laicale, etiam si in tali confraternitate sint aliquae personae ecclesiasticae, dummodo non sint contemplatae earum personae, Bald. in l. si quis ad declinandum §. in omnibus num. 19. C. de episc. & cler. Felin. in tract. quan. litt. Apost. noc. patr. eccles. sub 4. limit. Rot. divers. decis. 574. numer. 6 & seqq. part. 1. Covarr. pract. quest. cap. 36. numer. 8.

Patronus non † competit collatio, provi- 17 sio, aut dispositio ecclesiae, seu beneficii, in quo habent jus patronatus, sive sint laici, c. illud c. consuluit. c. cum laici hoc tit. sive sint clerici, c. fin. hoc tit. nec possunt pro arbitrii sui temeritate, aut cupiditate presbyteris dare, aut auferre ecclesias, seu beneficia, c. laici, c. inventum. 16. quest. 7. facit Navar. cons. 9. de off. ord. sed competit jus presentandi non laicum, c. 2. de instir. Alph. Hojed. de benef. comp. part. 1. c. fin. num. 72. Garc. de benef. part. 7. c. 1. num. 28. & seqq. sed actu clericum presentem corporaliter, seu personaliter, Pan. in c. ea noscitur sub num. 3. de his, quae si. a pral. & c. Pan. in c. cum parati num. 5. de appell. gloss. in clem. dudum in verb. presentari de sepult. Garc. de benef. part. 4. c. 1. num. 15. & seqq. Greg. 15. decis. 34. episcopo, ad ecclesiam seu beneficium vacans de jure, & de facto, d. c. illud hoc tit. vel vacans de jure tantum, Rot. decis. 9. hoc tit. in antiq. arg. c.

licet episcopus de prab. in 6. per ipsum in eo instituendum, d. c. illud, & ibi Pan. in 2. not. nec licet ex decreto Conc. Tridentini patrono cuiusvis privilegii prætextu aliquem ad beneficia sui juris patronatus, nisi episcopo loci ordinario, ad quem provisio, seu institutio ipsius beneficii cessante privilegio jure pertineret, quoquo modo præsentare, alias præsentatio, & institutio forsan secutæ nullæ sunt, c. non licet sess. 14. Pan. post Innoc. in d. c. ad audientiam num. 13. de eccl. adif. Pan. in c. nobis num. 5. hoc tit. Lamb. de jurepatr. 4. art. 4. qu. princip. 2. part. 2. lib. Episcopus præsentatum ꝑ a patrono extra diocesim non potest instituire, contradicte apparente, quia tunc institutio requirit causæ cognitionem: Pan. in c. novis n. 5. de off. leg. Anb. in c. fin. in fin. de off. vic. in 6. contradicte non apparente est jurisdictionis voluntariæ. Lamb. de jurepatr. lib. 2. part. 3. art. xj. n. 7. Gonzal. super reg. Cancell. de mensib. & alter gl. 62. n. 8. Garc. de benef. part. 5. c. 8. num. 141. & seq. Inferiori prælato institutio potest competere ex statuto, vel de consensu episcopi in ipsa fundatione, Pan. in c. nobis sub num. 5. de jurepatr. & in c. cum dilectus num. 4. & 5. & ibi Can. communiter de consuet. aut jure particulari privilegii, vel præscriptionis, accumulative, aut insolidum, vel simul cum episcopo vel private quoad Episcopum, ut latius persequitur Lambert. de jurepatr. 7. artic. 4. quest. princ. 2. par. 2. lib. Lap. alleg. 78. Patroni conferentes beneficia sunt excommunicandi, c. præterea hoc tit. ipsa collatio est nulla, & ea non obstante possunt præsentare, c. illud c. cum laici c. fin. hoc tit. Clerici qui occasione laice concessionis non requisita Episcopi audientia beneficia sibi vèdicant sunt excommunicandi, & si commoniti ea non resignaverint ab officio & beneficio depouuntur, c. præterea 2. c. relatum hoc tit. & licet

glos. in d. c. relatum dicat pœnas c. si quis dinceps & c. si episcopus 16. qu. 7. hodie non imponi, tamen in Germania ex concordato inito inter Calyxtum Papam 2. & Henricum Imperatorem quartum ultimo dicta lura eorumque pœnæ observantur. Præsentatio ꝑ debet fieri realiter, & cum effectu superiori, ad quem spectat collatio vel institutio, & non sufficit nominatio vel electio præsentandi, Io. Andr. in c. fin. nu. 3. & ibi Pan. n. 4. & 5. tradit formam præsentationis hoc tit. & in c. unico in verb. ad præsentandum eod. in 6. Achil. decis. 2. hoc tit. aut præsentatio nominati facta episcopo ad examinandum, quando collatio aut institutio pertinet ad inferiorem, Garc. de benef. par. 10. c. 3. nu. 6. & seqq. potest fieri ꝑ per literas, c. ea noscitur de his quæ sunt a prælat. & ibi gl. in verb. literas Can. faciunt c. 1. 2. & 3. 64. distinc. live potius per instrumentum publicum, quod continere debet testes & locum loci, Garc. de benef. par. 8. c. 4. numer. 51. & seqq. l. instrumenta c. de probat. l. contractus c. de fid. instrum. & ibi DD. quod sufficit ei ad quem pertinet institutio præsentari, realiter & vim effectui; Ros. decis. 3. hoc tit. in nov. Io. Andr. in c. fin. n. 3. hoc tit. c. 1. & ibi Archidia. in verb. præsentatio de prab. in 6. Io. Andr. in c. unico sub nu. 5. in verb. ad præsentandum hoc tit. in 6. Clem. 1. 8. præsentatos & ibi gloss. Zab. & Can. de excess. prælat. si patronus sit laicus infra ꝑ quatuor menses, c. unico §. fin. hoc tit. in 6. licet superior eam non admittat, quia tempus præfixum est præsentationi, Ros. decis. 4. hoc tit. in nov. Pan. in c. pastoralis hoc tit. num. 6. & ibi Can. qui currunt patrono non à tempore, quo est vacatio beneficii sed à tempore scientiæ patroni, Clem. cum ei quem in fine de concess. prab. & Ros. decis. 1. hoc tit. in antiq. aliter sentient reprobatum per Caputaq. dec. 241. par. 3. Roch. de curt. in trat. de jurepatr. in verb. honoris

honorificum qu. 27. Lap. alleg. 78. nu. 12. & ibi addit. vel à tempore quo scire potuit & debuit, c. licet de supp. neg. pralat. l. fin. ff. quis ordo in bon. poss. ser. & c. circa princip. Rot. decis. 7. de prabend. in antiquior. Garc. de benef. par. 10. c. 2. à num. 34. usque ad finem plures cumulans, potest episcopus tempus presentandi prorogare patronis laicis, & ecclesiasticis, ut melius deliberent sine aliqua causa, Crescent. decis. 11. & 12. de dilat. Pan. in c. cum sit Romana num. 11. vers. adverte & seqq. de appell. l. qui pro tribunali ff. de re jud. & ibi Bart. num. 11. & DD. quando in beneficio posuit ceconomum temporalem, c. cum vos de off. ord. & ibi Can. Crescent. d. decis. 12. de dilat. probatur presentatio per assertionem episcopi factam in literis institutionis, Rot. decis. 11. de jurepat. in nov. c. ura & ibi post gloss. Can. 11. quest. 3. c. post cessionem & ibi gloss. & Can. de prob. Garc. de benef. par. 8. c. 4. num. 39. & seqq. & numer. 48. & 49. limitat. 2. mod. 22 quod si per negligentiam & patroni devolvitur potestas ad inferiorem praelatam episcopo ad quem pertinet jus instituendi iure speciali, Clem. unica & ibi gloss. in verb. dispositionem de supp. negl. pralat. & ibi Can. Pan. in c. nulla num. 14. & ibi Can. de concess. prab. vel ad piscopum, habet lex menses à die devolutionis ad conferendum hoc beneficium, potestque unico actu provisionis se expedire, Pan. in c. causam que sub numer. 6. de elect. 23 laicus & patronus potest plures simul ad vacantem ecclesiam per vota alternativa aut alias eo modo presentare personas, quod una ex eis eligi per episcopum valeat & admitti, Clem. 2. in fine & ibi gloss. in verb. presentare hoc tit. & ibi Can. 10. And. in c. 2. de elect. in 6. ac etiam ex intervallo accumulative ita quod non in toto recedat à prima presentatione, potest variare semel tantum & pro prima vice & non pluries, Fel. in c. omnes le-

ges n. 12. distinct. 1. Cald. conf. 16. hoc tit. Tirag. in l. boves §. hoc sermone n. 25. ff. de verb. signif. Garc. de benef. part. 5. c. 9. §. 1. n. 111. & seqq. usq. ad num. 122. & ex pluribus & presentatis potest Episcopus uni gratificari, c. quod autem c. cum autem hoc tit. Menoch. de arbitr. jud. cas. 255. lib. 2. cent. 3. omnibus existentibus paribus, alias potior est preferendus; Pan. in d. c. cum autem numer. 4. 5. & seq. Cas. decis. 1. n. 9. hoc tit. Pauperior idoneus preferendus est diviti magis idoneo, Late Lambert. de Iurepat. in 3. art. 5. qu. princ. 3. part. 2. lib. Cas. dec. 1. nu. 10. hoc tit. Presentato & post 25 acceptationem quaeritur jus ad beneficium, quando unus solus est presentatus, c. cum Bertholdus & ibi gloss. in verb. adversus de re jud. c. pastoralis hoc tit. Rot. decis. 17. de prab. in nov. Quando duo & pluresve sunt presentati tunc neutri jus ad rem est quaesitum, licet omnes in communi habeant jus & actionem, ut unum ex eis Episcopus instituat, c. cum autem hoc tit. Pan. in d. c. cum Bertholdus num. 9. 10. & seqq. Item neutri jus quaeritur ad beneficium quando unus est presentatus à quibusdam patronis, alius ab aliis, in æquali & pari numero, nam ut unus dicatur habere jus ad beneficium requiritur maior pars patronorum & vorum, Ioan. de Anan. in d. c. cum autem n. 2. & Can. Garc. de benef. part. 4. c. 3. n. 11. 14. & seqq. In conventuali & Eccl. 27. 27. ecclesia non electioni praelati faciendæ, sed jam factæ honestius patroni postulari assensus, & potest excipere contra ipsam si non sit idoneus, c. nobis hoc tit. & ibi post gloss. in verb. honestius Can. c. cum terra c. sacrosancta de elect. & utroque Can. Nisi habeat privilegium Apostolicum, quod partes suas interponere debeat electioni tractandæ, c. hinc est etiam 16. qu. 1. d. c. nobis & ibi gloss. in verb. de sua & Pan. n. 9. & 10. vel presentare, Mohed. decis. 10. n. 2. h. t. c. nobis h. t. & ibi gloss. in verb. de

sua & Can. c. Eleutherius & ibi gl. 1. & Can. 18. q. 2. c. hinc est 16. q. 1. Secundo, Patronus laicus potest inquirere de statu Ecclesie & vita clericorum extrajudicialiter, & si reperit aliquid corrigendum denunciare episcopo, c. filius & c. seq. 16. q. 7. Tertio, potest se opponere & ne novæ alienationes fiant, d. c. filius. Quarto, debetur ei honos & præcessionis, & si ad inopiam vergat ab ecclesia illi modeste succurritur, habito respectu ad facultates Ecclesie & ad qualitatem personæ patroni, d. c. nobis § fin. & ibi gl. pen. hoc tit. & Can. c. quicumque 16. q. 7. Quinto, habet jus tuendi & defendendi Ecclesiam non vacantem expensis ipsius ecclesie, Pan. in c. in quibusdam sub n. 1. vers. in gl. 1. de pœnis. & ideo advocatus dici potest, c. cum autem hoc tit. d. c. quicumque 16. q. 7. vacantis non habet custodiam sed episcopus ponit œconomum, vel custodia erit penes illum ad quem pertinet institutio, c. cum vos & ibi Pan. de off. ordin. Hinc versus.

Patrono debetur honos, onus, emolumentum, Præsentat. præsis, defendat, alatur Egenus.

32 Episcopus non potest dispensare & contra foundationem vel ipsam immutare, vel contra eam venire sine consensu patroni vel eius hæredis, de consensu vero eorum potest pro una vice instituire in beneficio non habentem qualitates in foundatione requisitas, Felin. in c. cum accessissent sub numer. 17. vers. & per hoc dicitur & num. seqq. de constit. Garc. de benef. par. 7. c. 1. num. 102. & plurib. seqq. referens contrarias opiniones. Sexto summus Pontifex iuripatronatus & laicorum potest derogare hoc expresso, sed non solet in totum derogare, Clem. 2. & ibi gloss. in verb. Apostolicis & Can. de præb. c. dilectus de off. leg. & ibi Pan. num. 4. & Can. c. cum dilectus & ibi gloss. in verb. præsentare & Pan. num. 1. hoc tit. Covar. pract. qu. c. 36. ubi latissime

tractat. de jurepat. laic. ex sola narratione quod beneficium sit iurispatronatus laicorum non censetur patronis præjudicatum, Cas. decis. 3. num. 6. & 7. de rescript. post Felin. asserente ita semper tenuisse Rotam suo tempore & alios ibi allegatos, ratio est ne laici retrahantur à fundatione, dotatione, & constructione ecclesiarum, c. cum dilectus & ibi gl. in verb. præsentare in fine hoc tit. & Can. Pro medietate & solet ei derogare, quando ad plures ut singulos spectat præsentatio seu iurispatronatus, Rot. divers. decis. 468. in fine lib. 1. part. 1. Pan. in c. quoniam sub num. 2. hoc tit. Ancar. num. 3. & clarius Zab. in 3. not. ac provisio Apostolica cum clausula dummodo consensus medietatis patronorum accedat, est modalis, quia quælibet dispositio potius censetur modalis quam conditionalis, Alex. & Ias. in l. cum mora C. de transact. tum quia illa clausula ponitur in parte derogativa ad validitatem provisionis completæ & perfectæ, c. significasti de elect. c. significatum de præbend. cap. 2. de elect. in 6. & ibi post gloss. Franc. sub num. 5. vers. non obstat Put. dec. 420. lib. 1. talis autem derogatio non potest applicari iuripatronatus universitatis, quæ unum tantum corpus constituit, Garc. de benef. par. 10. c. 3. sub n. 13. vers. nec est jam juveni potest Pan. in c. ecclesia vestra el. 1. numer. 6. de elect. ubi tradit duas regulas & Can. Certis casibus & Papæ derogat in totum, quando beneficia vacant per obitum apud sedem nisi regibus competat, Staphyl. de lit. grad. de mod. & form. impetrand. § sequitur videre num. 9. & 10. Covar. pract. quæst. c. 36. numer. 4. de quo individua mentio est facienda, & non sufficit derogatio in genere, Felin. in tract. quando lit. Apost. noc. par. eccl. num. 8. vers. amplius octavo, quando vacant per affectationem, constitutionem execrabilis, sive c. de multa, aut alio quo vis modo, ubi beneficia habent possel.

de off. ord. & ibi Pan. Excipitur custodia parochialis ecclesiæ vacantis, cui Episcopus idoneum constituit Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione, qui onera eius sustineat, donec ei de rectore provideatur: c. expedit in princ. sess.

42 24. Tertio presentatus † debet rationem reddere administrationis temporalium patrono ecclesiastico non laico, non tamen stricte, dicendo, quid expendat quotidie de victualibus, sed in genere, c. ex litteris in fin. hoc tit. & ibi Pan. sub. num. 3. c. in Lateranensi de preb. & ibi Pan. num. 3. & seqq. & Can. Patroni in ijs, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere, neque visitationi oramentorum ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum proventibus se immisceat, nisi quatenus id eis ex institutione, & fundatione competat, sed Episcopi ipsi hæc faciant, & fabricarum redditus in usus ecclesiæ expendi curent, c. Patriarcha §. in sess.

24. quia patroni etiam si sint clerici ex iure patronatus non consequuntur ius administrandi bona ecclesiastica, c. præterea hoc tit. & ibi Panor. c. 1. §. 6. q. 3. Quarto si imponitur † collecta Episcopo de per se, & patronis clericis de per se, ecclesiæ patronatæ contribuent cum patronis, & non cum Episcopo, c. cum & plantare, & ibi Anch. in fin. Ioan. Andr. num. 7. de priuil. Quinto patronus ecclesiasticus presentans † non idoneum priuatur ea vice, cap. sicut in fin. de suppl. negl. pral. c. 3. in fin. de eccl. adif. Laicus quoque presentans indignum priuatur ea vice, & fit deuolutio ad habentem institutionem, Pan. in c. cum vos num. 5. & 6. de off. ord. Rot. decis. 5. in fin. de iure patr. in nou. Roch. in tract. de iure patr. in verb. honorificum sub. nu. 16. Prob. ad monachi in c. si tibi absentis num. 53. de preb. Carc. de benef. part. 1. c. 3. num. 4. & 5. Potest

variare, vt dictum est, superiori datur semestris à die notitiæ ad conferendum, licet deuolutio fiat à patrono laico, qui tantum habet quadrimestre, Pan. in c. quia diuersitate num. 8. de concess. preb. & ibi Can. Pan. in c. fin. num. 7. de iure patr. & vtrouque Can. Innoc. in c. licet de suppl. negl. pral. Rot. decis. 6. hoc tit. in nou. Lamb. 3. part. 2. lib. quest. 2. art. 8. Sexto † summus Pontifex, & legatus à latere et suo iure conferunt beneficia iuris patronatus ecclesiastici, etiam sine patronorum consensu, & nulla facta mentione, nec derogatione huiusmodi iuris patronatus, Fel. in tract. quand. lit. Apost. noc. patr. eccl. in 3. limit. c. cum dilectus hoc tit. Cassad. decis. 4. num. 11. de probat. Septimo beneficia iuris patronatus † ecclesiastici comprehenduntur sub generali reservatione, & sub regulis reuerentioris, gloss. in verb. collatio in c. de preb. in 6. & ibi Franc. num. 3. Gemin. num. 11. & Can. communiter, Mand. in reg. a. reseruat. q. 10. num. 5. Hinc versus, Clericus, & Laicus distant per plura patroni, pœnitet, & tempus, subiectis, pœnaque forsan in eo conueniunt, quod patronus clericus, & laicus scienter presentans criminofam, vel alias notorie indignum, priuatur ea vice potestate iterum presentandi: c. inter dilectos & ibi gl. in verb. post modum de excess. pral. Cresc. decis. 11. hoc tit. contra gl. & Ioan. Andr. in c. cum vos de off. ord. Iuris patronatus † mixto clericorum, & laicorum derogatur in totum, Rot. decis. 46. de concess. preb. in antiq. arg. c. contingit & ibi gloss. mag. & Can. & c. per tuas de arb. Couart. pract. quest. c. 36. sub. num. 4. vers. tertio opportune, de eo debet fieri mentio, Cassad. decis. 7. in fin. Achill. decis. 3. num. 2. 7. & 8. hoc tit. Put. decis. 157. lib. 3. num. 4. & 5. attestatur de usu Curia. Anch. in c. cum propter sub. num. 4. circa fin. hoc tit. beneficia iuris patronatus mixti non comprehenduntur sub regulis relet-

reservatorijs, & generali reservatione, Achill. decis. 3. hoc tit. Fel. in tract. quand. littere Apost. noc. patr. eccles. in 6. ampliat. Mandos. in reg. 1. reservat. q. 10. n. 8. Legatus à latere ea conferre non potest. Pan. in c. dilectus n. 5. de of. leg. & ibi Can. & in c. fin. in fin. hoc tit. Gemin. in c. vnico §. fin. in fin. eod. in 6. & ibi Anch. n. 6.

48 Præsentatione à f. laico infra quadrimestre, aut à clerico infra sex menses facta, si episcopus, vel alius habens instituere, infra sex menses non instituat, non deuoluitur potestas instituendi ad superiorem, sicut servatur in eo, qui habet conferre quia nulli statuitur tempus ad institutionem faciendam, vnde tempus est arbitrarium, Pan. in c. 2. n. 12. de concess. prab. qui allegat dec. Rot. Rom. Anch. in Clem. 2. in fin. hoc tit. Garc. de benef. part. 10. c. 4. n. 1. & per totum. oportet itaque quod præsentatus recurrat ad superiorem habentis instituere, qui illi præfiget terminum, & si non instituit infra terminum, ipse supplebit, Pan. in d. c. 2. num. 12. & 13. de concess. prab. Pan. in c. pastoralis. nu. 5. & 6. hoc tit. Garc. de benef. part. 10. c. 4. num. 5. & seqq. vel quod appellet ab iniusta denegatione institutionis, Pan. in d. c. pastoralis. n. 5. & seqq. Garc. de benef. part. 10. c. 4. n. 9. plures citans. Episcopus qui præsentatum idoneum malitiose recusavit admittere, ad providendum eidem in competenti beneficio compellitur: d. cap. pastoralis hoc tit. Per mortem præsentati, qui non fuit institutus non inducitur nova vacatio, sed vacat per mortem primo, c. si electio de elect. in 6. Pur. decis. 194. libr. 1. Rot. decis. 8. hoc tit. in nou. Card. Seraph. decis. 1446. numer. 1. & seqq. Clem. 1. & ibi gl. in verb. collato & Vital. num. 47. vt lit. pend. & c. & ab eius obitu currit de novo tempus à iure præfixum patronis ad præsentandum, arg. c. si electio de elect. in 6. Rot. decis. 8. de iure pat. in nou.

Summa in Decretales.

Patroni sive f. laici sive clerici non possunt seipos præsentare ad vacantem Ecclesiam, vt evitetur vitium ambitionis, & sit differentia inter præsentantem & præsentatum, nec immediate per se, c. per nostras hostit. c. fin. de institution. nec mediante procuratore à se constituto postquam beneficium vacavit, Lambert. de iure patr. art. 9. 8. quæst. princ. 1. part. lib. 2. antequam beneficium vacet, procuratorem constituere non possunt ad præsentandum, nisi generalem ad omnia bona, ac etiam ad præsentandum, nam speciale requiritur mandatum, Pan. in c. cum dilectus n. 6. de concess. prab. & ibi Can. Lambert. de iure patr. 17. art. 4. quæst. princ. 1. part. 2. lib. ex iusta causa absentis vel alia, ne decur occasio mortis captandæ beneficiati, sicut non possunt promittere se præsentaturos ad beneficium vacaturum. c. fin. de concess. prab. & ibi Pan. n. 6. & Can. communiter Garc. de benef. part. 10. c. 1. n. 14. & 16. & seqq. Limitat. 4. modos Greg. 15. decis. 420. n. 3. & seqq. & ibi annot. Limita primo, quia f. patronus companionum & pater filium præsentare potest, c. consuluit, & ibi gloss. pen. & fin. hoc tit. Rot. diuers. decis. 185. part. 2. Secundo, limita quando episcopus sponte & motu proprio beneficium patronatus ipsi patro non confert, Pan. in d. c. per nostras n. 3. & 4. Terrio, limita, quia donatarius Iuris patronatus, cui ex toto concessum fuit Ius patronatus, potest donatorem præsentare, quia præsentat nomine proprio & Dominus esse patronus definit, secus si non est vere donatarius, sed patronus concessit pro ista iure ius præsentandi, quia ista facit cuius nomine fit, c. ex insinuatione, & ibi Io. And. n. 3. Pan. n. 7. & Can. communiter hoc tit.

Collatio ordinarij f. infra tempus ad præsentandum à iure concessum valida est, si patroni infra dictum tempus non contradicant,

Kkkkk

cant,

cant, *Felin. in c. cum Berthold. sub numer. 10. vers. 3. adverte de re iud. Cassad. decis. 2. numer. 4. de loc. Rot. divers. decis. 77. numer. 4. part. 1. etiamsi collatio facta sit de beneficio absque mentione iuris patronatus, Rot. decis. 10. hoc tit. in antiq. Caputaq. decis. 189. part. 3. arg. l. ingenui, & l. fin. C. de ingen. manum. & per eam status vltimus quasi possessionis præsentandi patronorum non turbatur, Caputaq. decis. 189. part. 3. Bell. decis. 107. l. 3. §. in amittenda, & ibi gl. in verb. animo, solo l. quem admodum ff. de acq. possess. & vtrouque DD. si contradixerint, est nulla ipso iure, d. c. ex insinuatione, & ibi Pan. n. 3. per illum tex. c. discernimus 16. quaest. 7. Bell. decis. 163. Caput. decis. 133. part. 1. Felin. in d. c. cum Berthold. sub n. 7. vers. institutio, vbi limitat sex modis de re iud. Garc. de benef. part. 5. c. 9. §. 1. n. 231. vsque ad ad fin. ideo quando provisus auctoritate ordinaria de beneficio iuris patronatus laicorum, possessione subsecuta petit novam provisionem cum de rogatione iuris patronatus attenda possessione, in fine huiusmodi derogationis additur clausula, & patronis non reclamantibus, vel pro medietate, Mandos. de sign. grat. tit. novæ provisiones, vers. quando provisus. Collatio Papæ ꝛ cum narrativa, quod beneficium sit iuris patronatus laici, si non sit obrenta derogatio, vel obrenta sed invalida, non valet, Fel. in c. cum inter priorem n. 4. in fin. de except. Mohed. decis. 6. in fin. hoc tit. nec reconvalet, si patronus intra tempus non præsentat, Put. decis. 6. hoc tit. Mand. de sign. grat. tit. derogationes iuris patronatus vers. quæro quid si non sit obtenta, & vers. sequent. status beneficii non constituitur ex provisione Pontificis, nec immutatur iuris patronatus laicale, nec possessio illius impeditur etiam derogando, quia Papa in dubio non intendit præiudicare patronis laicis, Dec. cons. 126. Achill. decis. 13. hoc t. Felin.*

in tract. quand. lit. apost. noc. patr. in princip.

Plures ꝛ patroni quando ipsi habent præsentare, vt collegium, debent omnes convenire, & vocari ad actum præsentationis, alias nõ vocati possunt agere de cõtempu, c. ea noscitur de ijs, qua. fiunt à pralat. & c. ibi Rot. decis. 19. de præb. in antiq. quando præsentant vt singuli, ꝛ potest quisque per se præsentare, vel aliqui eorum alijs non vocatis, Io. And. in c. quoniam n. 4. h. t. approbatus à Rot. Cas. decis. 1. & 2. hoc t. licet Pan. in d. c. quoniam nu. 14. aliter sentiat per l. & suum heredem in fin. & ibi Bart. ff. de pact. Garc. de benef. part. 5. c. 9. §. 1. n. 222. vsq. ad n. 231. quod si vnus ex pluribus patroni solus præsentaverit, valet præsentatio, quia est actus dividuus, qui ab vno fieri potest, & lapso tempore alij videntur consentire, quia lapso tempore non possunt dici contempu, sed ipsi ius suu contempu fuisse, Zab. in Clem. 1. sub. n. xj. vers. sed post longam cogitationem de suppl. neg. pralat. Achill. decis. 4. n. 13. & 14. de præb. quando veniunt ex eodẽ iure, secus si veniant ex diverso iure, Rot. divers. decis. 229. part. 1. l. servitus & l. seq. l. si communem ff. quem serv. amitt. l. arboribus §. fin. circa finem ff. de vsufr. & c. vbi sunt plures hæredes ꝛ vnus patroni, qui habent vnicuq. vocem, quia in iure patronatus succeditur in stirpes, & non in capita, quantum ad ius præsentandi, quilibet illius vocis habet suam partem, sicut si vnus esset patronus, & suum votum divisim exprimere poterit, licet honestus fieret coniunctim, Clem. plures hoc tit. & ibi gl. 1. mag. & Can. Ioan. And. in d. c. quoniam in fin. nu. 4. hoc tit. & patronis ꝛ discordantibus ille præficitur si sit idoneus, qui pluriu patronorum voces habuerit, aut si hoc sine scandalo esse non potest, Episcopus ordinabit Ecclesiam, c. quoniam hoc tit. in alijs vero iuribus patronatus, vt in iure præsentationis alimentorum, defensionis, & similibus,

libus, de quibus in c. nobis hoc tit. succedunt in capita, & æqualiter, licet inæqualiter sint hæredes, Anchar. in Clem. plures num. 2. seqq. hoc tit.

58 Contingit sæpius, † quod propter controversiam sive litem ordinatio, & institutio Ecclesiæ differatur, & si quidem lis est inter episcopum, & præsentantes, forte episcopo ignorante eos fore patronos super jure patronatus, aut constat præsentantes esse patronos, & quæstio est super idoneitate præsentati utroque casu Episcopus, donec quæstio finiatur, ponet in Ecclesia Oeconomum, si jus patronatus sit laicale, c. cum vos de off. ordin. nam si jus patronatus est ecclesiasticum, ipse patronus habet custodiam Ecclesiæ vacantis, Pan. in d. c. cum vos num. 4. neutro casu lapsa tempore ad præsentandum episcopus potest ordinare Ecclesiam, d. c. cum vos Pan. in c. quoniam num. 7. hoc tit. Aut contentio est inter ipsos patronos de quasi possessione juris patronatus, vel etiam de proprietate juris patronatus, nullo eorum possidente, & expectat episcopus, postquam ecclesia vacaverit, ad sex menses, si sint clerici, c. eam re hoc tit. aut ad quatuor menses, si sint laici, & providet ecclesiæ de persona, salvo in posterum jure ejus qui vice-rit, c. quoniam c. si vero c. cum propter hoc tit. qui potest ab episcopo provisum repræsentare, ut per hoc sit in quasi possessione sui juris, nec postea vexetur de facto, c. si vero in fin. & ibi gl. fin. hoc tit. currit enim patronis le mutuo impediens tempus ad præsentandum, quia patroni consequuntur juris patronatus ex gratia, justa ratione fundata, & in corpore juris clausa, & permissione quædam, & tolerantia Ecclesiæ, c. quoniam & ibi Panor. in 1. not. & num. 5. & 6. hoc tit. Rot. divers. decis. 385. num. 2. part. 1. quod si de proprietate juris patronatus sit quæstio, & constet quod

alter possidet, sola enim credulitas, quod sit, & habeatur patronus absque possessione non suffragatur, possessor cui de possessione quæstio non refertur, vel de cujus ultima, & immediata possessione constat, quæ in his solum attenditur, c. cum Ecclesia sutrina de caus. poss. & propr. l. si is qui §. si quis bona fide ff. de usucap. l. qui fundum §. qui bona fide ff. pro empt. Oldr. cons. 312. num. 2. circa fin. præsentabit pendente lite proprietatis, c. ex litteris, & ibi gl. fin. mag. & Can. c. consultationibus & 10. And. in c. quoniam sub n. 7. hoc tit. & præsentatus ab eo præfertur præsentato à vero patrono, & non remouetur, licet jus patronatus à vero patrono postea evincatur, propter hoc tamen nullum fit præjudicium vero patrono in posterum d. c. consultationibus, & ibi gl. & DD. hoc tit. Pan. n. 9. ratio est, quia præsentare est fructus industrialis, cum præsentatio fieri debeat de idoneo in eadem legitimum tempus, Pan. in c. consultationibus sub n. 3. vers. sed ratio decidendi h. r. quos bonæ fidei possessor facit mero jure suos, sed ex æquitate tantum tenetur illos restituere, §. si quis à non domino & ibi DD. instit. de rer. divis. l. & ex diverso, & ibi gloss. mag. in verb. non habendam, & Bart. num. 5. & 6. & ibi DD. ff. de rei vendic. quæ æquitas cessat in præsentati casu, cum nulli alii fructus producantur, quos possit bonæ fidei possessor lucrari, Rip. in c. cum ecclesia num. 93. in fin. de caus. poss. & propr. Aut certum est omnes esse patronos, & tunc si discordant in præsentando episcopus præferet præsentatū à majore parte patronum, si est idoneus, & sine scandalo fieri potest, alioquin episcopus ordinabit ecclesiam ex ratione præallegata, quia jus patronatus innititur gratiæ, c. quoniam h. r. si præsentati pares sint in votis patronorum, & metitis, gratiam potest facere episcopus uni ex eis cui vult, ut supra dictum est, c. si forte 63. dist. c.

Kkkkk 2 cum

cum autem hoc tit. aut nolunt aliquem præsentare, & episcopus reliquias existentes in capsis extra altaria de ecclesia auferet, & eiusdem ecclesiæ ostia claudet, ut nullus in ea celebret, antequam unū eligant presbyterum. c. 1. & 2. *hoc tit.* & ibi DD. c. si plures & ibi gl. mag. ponit hanc distinctionem & Can. 16. *quæst.* 7. late Garc. de benef. part. 5. c. 6. n. 20. & seqq.

59 Acquiritur quasi ꝑ possessio præsentandi ex unico actu præsentationis, & institutionis cum bona fide, quæ sortitæ fuerint effectum, per adeptionem possessionis beneficii à præsentato, & instituto, d. c. consultationibus, & ibi DD. Mohed. decis. 10. in princ. *hoc tit.* c. querelam de elect. Rip. in d. c. cum ecclesia nu. 90. & seqq. ubi ponit sex requisita ad acquir. hanc quasi poss. de caus. poss. & propr. Roch. de Curt. de iurepatr. in verb. competens alicui qu. 14. & non requiritur titulus, siue agatur inter patronos, siue contra ordinarium, c. cum ecclesia Sutrina & ibi gloss. in verb. ult. & verb. brevitatem temporis in princ. & Can. de caus. poss. & propr. c. si de beneficio ibi uno, vel plurib. de præb. in 6. Freder. de sen. conf. 234. n. 4. Cald. conf. 12. *hoc tit.* Achill. decis. 5. *hoc tit.* sed & consensus à patrono præstitus in permutatione beneficii constituit ipsum in quasi possessione omnium, ac juris præsentandi, Rot. divers. decis. 792. n. 8. part. 1. Freder. de Sen. d. conf. 234. sub num. 4. vers. unde cum appareat Roch. de Curt. de iurepatr. in verb. competens qu. 15. Pan. in c. 1. num. 3. & 4. de relig. domib. & quasi possessio præsentandi ad beneficium vacans per resignationem, extenditur ad beneficium vacans per obitum, Mohed. dec. 40. n. 4. *hoc tit.* Pan. in d. c. 1. de relig. domib. Io. Andr. in c. quod alicui gratiose de regul. jur. in 6. in Mercur. numer. 10. & generaliter quando plures actus ab aliquo jure dependent, per exercitium unius actus acquiritur possessio

totius juris universalis, Ioan. Andr. in c. quod alicui gratiose num. 10. de regul. jur. in 6. Pan. in c. 1. numer. 3. & 5. de relig. domib. Roch. de Curt. de iurepatr. in verb. competens alicui quæst. 15. nisi alius sit in exercitio, & possessione aliorum actuum juris patronatus; Pan. in c. dilectus in fin. de c. monach. Cresc. decis. 2. *hoc tit.* Roch. de Curt. de iurepatr. in d. verb. competens alicui quæst. 15. patronus præsentans præservat possessionem aliorum compatronorum, quos constat per prius fuisse in quasi possessione præsentandi, Calder. Conf. 18. de iurepatr. Put. decis. 290. libr. 2. Roch. de Curt. in tract. de iurepatr. in verb. competens qu. 17. Greg. 15. decis. 417. num. 9. & seqq. & ibi ann. & decis. 452. num. 9. & seqq. bona fidei possessor censetur, qui non habet notitiam rei alienæ, Pan. in c. auditus n. 13. & seqq. de præst. vel qui credit titulum specialem intervenisse probabili credulitate ductus, ut quia auditus à fide dignis, vel est fama vicinæ, Pan. in c. cura pastoralis num. 6. Mohed. decis. 10. in princ. *hoc tit.* sicut ille dicitur male fidei, qui habet notitiam rei alienæ, c. si virgo 34. qu. 1. & 2. cui per unicam præsentationem factam, & admissam non acquiritur quasi possessio juris patronatus, & sequens præsentatio non est admitenda, imo facta & admissa quando cumque conlito de mala fide, debet cassari, d. c. consultationibus in fin. & ibi Pan. n. 4. & seqq. præsertim si fuerit facta à laico, Cresc. dec. 5. in princ. *hoc tit.* c. sacrosancta & ibi gloss. pen. c. massana, & ibi gloss. 1. & Can. de elect. Pan. in c. consultationibus num. 5. & 8. *hoc tit.* Alex. conf. 71. vol. 4. quia male fidei possessor tenetur indistincte ad restitutionem fructuum, s. si quis à non domine in fin. Instir. de rer. divis. l. si fundum c. de rei vend. gloss. mag. in c. gravis in verb. fructus de restit. spol. Rot. decis. 7. *hoc tit.* in nov. cum itaque restitutio fructuum juris præsentandi fiat per

per remotionem instituti, bene legitur, quod cassanda venit institutio: *Pan. in c. cum ecclesia sutrina num. 26. de caus. poss. & propr. & in d. c. consultationibus nu. 4. & seqq. hoc tit. & ibi DD.* ex unica autem presentatione præsumitur mala fides, ex quo ista possessio est jure resistente, cum omnia beneficia præsumantur libera, & non serva, *Inn. in c. 2. num. 6. de in integr. restit. Pan. in d. c. consultationibus num. 8. Rip. in d. c. cum ecclesia sutrina num. 92. ubi ampliat duob. mod. de caus. poss. & propriet. nisi ex conjecuris probabilibus tollatur præsumptio malæ fidei enumeratis à Rip. in d. c. cum ecclesia sutrina, Pan. in c. si diligenti n. 16. de præscript. & ibi Fel. num. 4. & seqq. & Can. aut si colligantes fatentur beneficium esse juspatronatus, Cresc. decis. 5. hoc tit. Innoc. in c. 2. num. 4. & 6. de in integr. rest. & ibi Can. Bart. in l. celsus num. 17. & seqq. ff. de usucap. & ibi DD. Rip. in c. cum ecclesia n. 96. de caus. poss. & propr. vel præsentatus fuisset in possessione beneficii per 25. aut 30. annos, Put. decis. 86. lib. 1. & decis. 237. lib. 2. Pan. in c. consultationibus num. 8. in fin. hoc tit. Rip. in c. cum ecclesia sutrina n. 99. & seqq. de caus. poss. & propr.*

60 Juspatronatus ¶ antiquum difficillimum est probatu, cum non sufficiat probatio continuæ possessionis 40. annorum & ultra, ex quo certis modis acquiritur, de quibus dictum est supra in princ. tit. *Archid. in c. 1. sub nu. 1. vers. item nota quod esse patronum hoc tit. in 6. & Can.* Diversa sunt esse patronum, quod respicit petitorium, & esse in possessione, quod respicit possessorium, nec sequitur, possideo, ergo habeo jus in re, nihil enim commune habet proprietas cum possessione, *l. naturaliter l. commiseri ff. de acq. possess.* quantum ad præsentatum prodest possessio, cum præsentatio debeat ab eo fieri, qui est in possessione, uti dictum est, c. con-

sultationibus hoc tit. c. querelā de elect. Prodest etiam possessio ad præsumendum eum esse patronum, qui probat multitudinem præsentationem per successiva tempora, & legitimam consequentiam: *l. si filius, & ibi gl. in verb. detinuit C. de petit. hered. Bald. in l. cum super C. de rei vend. Franc. in c. 1. nu. 5. hoc tit. in 6.* verum quia per Concilium Tridentinum ¶ derogatur non solum titulo privilegii, præscriptionis, consuetudinis, & alterius cuiuscumque concessionis, sed etiam possessioni cuiuscumque juspatronatus aliter acquisiti, quam ex fundatione constructione, vel dotatione; ut quasi possessio possit suffragari, est docendum de legitimo titulo tam in petitorio, quam possessorio, etiam manutentionis, ac spoliis: *Gonz. super reg. Cancell. de mens. & alter. gl. 18. num. 23. & seqq. qui refert declarationes interpretum Conc. Trident. Mohed. decis. 2. hoc tit. Caput. decis. 132. part. 2. Greg. 15. decis. 222. & ibi annot. Garc. de benef. par. 5. c. 9. num. 99. & seqq.* sed si ordinarius causa cognita juxta formam Concilii Tridentini semel approbavit juspatronatus, & instituit præsentatum, tunc quantumvis postea multoties idem beneficium vacare contingat, licet de eodem jure patronatus convertatur sufficit patrono sua quasi possessio, *Gonzal. super reg. Cancell. de mens. & alter. gloss. 18. num. 26. & seqq. qui refert declarationes interpretum Conc. Trid.* Præterea juspatronatus ¶ probatur per famam 62 in antiquis, quādo adest longissima possessio, & ad sunt judicia, *Achil. dec. 6. hoc tit. Rot. divers. decis. 792. part. 1. Bald. in l. cum super C. de rei vendic. Cassad. decis. 2. num. 4. de probat. plures citans. Dec. conf. 173. num. 4. & seqq. Garc. de benef. part. 5. cap. 9. num. 81. & seqq.* per tria instrumenta antiquissima, in quibus enunciatur spectare juspatronatus de jure, vel consuetudine, dummodo dicta instru-

menta sint rogata à diversis notariis, secus si rogata fuerint ab uno, eodem notario, Achil. decis. 7. & 8. hoc tit. Franc. Arer. in c. cum causam num. 17. de probat. confessionem patris factam in nova provisione, Put. decis. 36. lib. 3. l. cum precum C. delib. caus. Greg. 15. decis. 452. num. 1. & ibi amor. nec non etiam ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat: c. sicuti sess. 25. quia habet vim privilegii: l. hoc iure §. 1. vers. ductus aqua ff. de acq. quot. & ast. c. super quibusdam §. præterea de verb. signif. c. 1. in fi. de præscript. in 6.

63 dato statuto ꝑ jurispatronatus beneficii, præsumitur ex fundatione vel dotatione, Cassad. decis. 4. in princ. de probat. & dec. 7. de iure patr. in princ. Put. decis. 394. lib. 2. & 36. lib. 3. c. pia mentis 16. qu. 7. & ibi gloss. mag. ac etiam in parochianis, & aliis magnatibus potentibus per tempus immemorabile, Pan. in cap. querelam nu. 9. in fin. de elect. Achil. decis. 4. hoc titul. plures cumulans, pulchre Put. decis. 206. lib. 1.

64 Concilium Trident. ꝑ in personis, familia potentibus, & universitatibus etiam parvis, Rot. Farin. decis. 481. in princ. part. 1. Burr. in c. dilectus num. 12. de off. leg. d. c. sicuti §. in iis vero personis, seu universitatibus sess. 25. ponderando dictionem, seu, Bart. in l. si quis ita ff. de aur. & arg. leg. & ibi DD. sola probatione immemorabilis non contentatur, sed ultra probationem præfatam, requirit aliam probationis speciem per scripturas authenticas de continuatis præsentationibus per spacium quinquaginta annorum, quæ omnes sortitæ fuerunt effectum, c. sicuti §. in iis vero personis sess. 25. Rot. divers. decis. 409. part. 1. & decis. 199. part. 2. Garc. de benef. part. 5. c. 9. num. 98. & seqq. usque ad num. 115. Gonz. super reg. de mens. & alt. gl. 18. num. 63. usque ad nu. 107. & inducit formam propter verba, non aliter, Rot. divers. d. decis. 199. num. 4.

Ias. in l. 1. num. 7. & seq. ff. delib. & posth. & ibi DD. Fel. in c. cum dilecta sub num. 6. vers. quintum signum, & ibi Can. de rescript. quibus probatis quilibet titulus etiam ex fundatione, & dotatione à potente allegari potest, l. 3. §. si aquam vers. ductus ff. de acq. quot. & c. super quibusdam & ibi gloss. in verb. non extat memoria alleg. concord. de verb. signif. nisi constaret de initio contratio, & aliis prioribus præsentationibus per alios factis: Put. decis. 426. libr. 2. cap. 2. & ibi post gloss. Can. de purg. vulg. c. consuetudo dist. 8. c. cum Bertholdus §. licet autem de re jud. & ibi Can. in aliis vero reliquit in dispositione juris communis, Rot. divers. decis. 331. num. 1. part. 2. & decis. 798. sub num. 4. vers. non obstat part. 1. l. præcipimus in fin. C. de appell. & ibi gloss. fin. l. sancimus in princip. & ibi gloss. & DD. C. de testam. Gonz. super reg. Cancell. de mens. & alter. gl. 18. nu. 31. usque ad n. 63.

In præsentatione, ꝑ & institutione non est necessaria expressio obtentorum, quia præsentatus nihil petit, sed patronus, qui præsentat, ipse supplicat, & institutio pendet ex officio Episcopi, vel alterius habentis instituere, gl. in Clem. fin. in verb. collationem de off. ordin. & ibi Zab. in 15. qu. Imol. sub num. 14. Anch. n. 3. Rot. divers. decis. 530. part. 1. Institutio præsentati ꝑ non debet fieri juxta 66 dispositionem c. fin. de elect. in 6. nisi quando talis consuetudo proponendi edicta esset in loco, Bellam. decis. 619. Crescent. decis. 12. hoc titul. arg. cap. cum in illis, §. illis vero, & ibi Host. & §. cum autem de prob. in 6. licet aliter sentiat Garc. de benef. part. 9. cap. 4. num. 1. & seqq. usq. ad num. 16. Præterea per d. c. fin. tantum institutio annullatur, & firma remanet præsentatio in tempore facta, quæ potest admitti, & institutio de novo peti ab Auditore dato à summo pontifice, in Romana Curia, Clem. auditor de rescript. Cresc. decis.

67 *decis. 12. in fin. hoc tit.* Nominatus † à patronis, si ante præsentationem, aut etiam præsentatus, si ante institutionem, tanquam beneficiatus accipit possessionem, vel administrat in divinis, incidit in pœnam c. avaritiæ de elect. in 6. & ipso facto est privatus jure, si quod ei per præsentationem quæsitum fuerat, & redditur inhabilis ad consequendum amplius ex post, jus ad beneficium, vel in beneficio, ita quod amplius præsentari, & institui nequeat, quia d. c. avaritiæ habet locum in electione, postulatione, præsentatione, & aliis similibus, nec non in quibuslibet beneficiis, & sive quis simpliciter, & nullo quæsito colore, sive sub Oeconomatus, aut procurationis nomine, aut alio quæsito prætextu in temporalibus, aut spiritualibus per se, vel alium pro parte vel in totum administrat, *Franc. in c. avaritiæ n. 2. de elect. in 6. Lap. alleg. 8. sub n. 4. & ibidem in princ. plures cumulat differentias inter electionem, & præsentationem Roch. de Curr. de jurepatr. in verb. honorificum qu. 39. Late Cresc. decis. 6. hoc tit. Garc. de benef. part. 9. c. 2. num. 11.*

68 *& plurib. seqq.* Causa juris patronatus † est prophana ad effectum concedendi remissionem in prima instantia, *Achill. decis. 11. hoc tit. faciunt not. per Pan. in Clem. dispendiosam num. 3. in fin. & num. seqq. de judic. & Zab. & Can. Selu. de benef. part. 1. qu. 7. num. 78. & 83.* etiam communitati, ac stante decreto c. 9. sess. 25. extra hunc casum est connexa spiritualibus causis, *Late Cas. decis. 1. de dilat. Put. decis. 56. & 199. lib. 1. Felin. in c. causam qua n. 7. de prescript.*

69 *tit.* In patronatus vendi non potest, quia est spirituali annexum, c. de jure c. præterea hoc tit. transfertur successione, † in qua non requiritur probatio descendentiæ à primo fundatore, sed sufficit probare descendentiæ ab eo, qui fuit in quasi possessione

præsentandi, *Molin. de primog. hisp. lib. 3. c. 7. n. 8. Greg. 15. decis. 349. attestans ita decisum in Rot. & ibi annot.* immo is qui est in possessione præsentandi, præsumitur descendere à veris patronis, & non tenetur suam probare descendentiæ, *Rot. Farin. decis. 224. n. 9. in fin. part. 1. Card. Seraph. decis. 1334. nu. 8.* ac transit in filios etiam naturales, *Bal. in l. eam quam in fin. de fideic. Roch. de jurepatr. in verb. competens n. 9. Lamb. de jurep. 1. part. lib. 1. quæst. 7. art. 13. n. 4. & seqq. Gig. de pensio. qu. 16. num. 2. nisi sit gentilitium, §. vulgo quæsitus instit. de success. cogn. & ibi not. aut requiritur clericatum, ad quem non possunt promoveri absque dispensatione, dictum est supra tit. de fil. presbyt. & c. Rot. Farin. decis. 112. part. 1. ac propinquos hæredes patroni, c. filiis 16. quæst. 7. c. constitutum 16. quæst. 1. ac etiam hæredes extraneos, c. considerandum c. si plures 16. quæst. 7. gl. 1. & mag. in c. filiis 16. quæst. 7. Innoc. in rubr. huius tit. Rot. decis. 385. n. 3. part. 1. divers. masculos, & fœminas, c. quoniam investitura, & ibi gloss. 16. quæst. 7. & Can. c. fin. de concess. præb. & ibi Can. Pan. in c. cum dilectâ nu. 2. & 7. de concess. præb. & ibi Can. nam si transit cum universitate in extraneum, d. c. ex litteris & c. cum saculum hoc tit. fortius transit cum hæreditate in hæredes institutos à patrono, *Rot. divers. decis. 385. nu. 2. part. 1. Anchar. Conf. 81. Cald. conf. 4. hoc tit. Lamb. de jurepatr. art. 5. 2. quæst. princ. part. 2. lib. 1. Covar. Var. resolut. lib. 2. c. 18. num. 7.* & in dubio magis hæreditarium, quam familiare, & gentilium est judicandum *Clem. plures, & ibi Card. in 6. quæst. hoc tit. Lambert. de jurepatr. 2. part. lib. 1. q. 2. per tot. Covar. var. resolut. lib. 2. cap. 18. numer. 6. late Rot. Farinac. decis. 482. & decis. 675. part. 1. in quib. tradit quomodo in patronatus gentilitium probetur.* Ex hoc infertur, quod si pater instituit filium, vel filiam in te certa, & extraneum hære-*

- hæredem universalem, jus patronatus non transit in filium, vel filiam, sed in hæredem universalem, *Pan. in c. 1. num. 2. & 3. hoc tit.*
- 70 & si plures sint hæredes, omnes simul efficiuntur patroni, & jus patronatus est apud quemlibet hæredem in solidum, licet sint hæredes pro inæqualibus quotis, quoad quemlibet ejus effectus; *c. 1. & ibi gloss. 1. hoc tit. c. pie mentis & ibi gloss. 1. in fin. 16. quest. 7. sicut & alia jura, quæ incorporalia sunt, in solidum descendunt ad quemlibet hæredem, l. via ff. de ferrit. & ibi gloss. fin. l. si sepulchrum C. de relig. & c. præter sacerdotis præsentationem, quod est apud omnes pro parte, ita quod apud nullum eorum sola sit, c. 1. & ibi gl. 1. hoc tit. & *Can. Cas. decis. 2. num. 3. eod.* & si forte in plures clericos, vel presbyteros vora patronorum se diviserint, ille præficitur ecclesiæ, qui majoribus juyatur meritis, & plurimorum eligitur assensu, uti dictum est: *c. quoniam hoc tit.* Si enim singulis in solidum competeret præsentatio, occupantis esset melior conditio, *c. si à sede de præb. in 6. c. si duo de procur. in 6.* quod est falsum: si plures succedant uni ex duobus patronis, omnes habentur loco unius, *Clem. 71. fin. hoc tit.* Jus patronatus nõ potest dividi inter hæredes, neque uni hæredum adjudicari, *l. si sepulchrum C. de relig. Pan. in c. 1. numer. 2. & 3. hoc tit.* Sed possunt libere sine episcopi auctoritate convenire, ut alternis vicibus præsentent, *Clem. fin. 2. resp. hoc tit.**
- 72 si adhæret castro, villæ, sive comitatu transit in hæredem absque alia corporali apprehensione, quia dignitas sive castrum videtur hoc jus præsentandi semper possidere, licet successores mutantur: *Rot. decis. 1. hoc tit. in nov. Tiraq. in tract. le mort. saist le vis. declar. 5. part. 1. Gail. observ. 62. num. 7. lib. 1.* statutum quod possessio transeat in successores, & hæredes absque nova apprehensione, habet locum in quasi possessione juris patronatus, quia quando statutum generaliter loquitur, & potest recipere favorem ecclesiarum, & clericorum, habet etiam locum in ecclesiasticis, *Caput decis. 211. part. 3. Late Dec. in c. Ecclesia Sancta Maria num. 29. & seqq. de constit. & ibi Can.* quando favor ecclesiarum versatur, sed non habet locum contra ecclesiam, quia eo stante statuto non transit ex opinione Rotæ quasi possessio præsentandi in hæredem sine apprehensione, *Achill. decis. 5. de caus. poss. & propr. ubi reprobat. dictum Lambert. in tract. de jure patr. in 1. part. 2. lib. art. 22. l. cum heredes ff. de acq. poss. Greg. 15. decis. 222. num. 8. & ibi annot. Rot. Farin. decis. 260. num. 4. part. 2. dicens Rot. non sequi alleg. decis. Caput aq. 211. part. 3. Rot. Farin. decis. 337. num. 3. parte 2. Gregor. 15. decis. 47. num. 7. & seqq. & ibi annot.* Secundo, transfertur jus patronatus donatione, *c. ex insinuatione hoc tit.* Quando laicus jus patronatus in Ecclesia sibi competens eidem, vel aleri Ecclesiæ, aut religioso loco, aut clerico pro ecclesia donat, vel confert, valet hujusmodi concessio singulariter de per se facta sine aliqua universitate, puta castro, villa, gleba, *c. illud in fin. hoc tit. c. unico in princ. eod. in 6. Rot. decis. 9. eod. in nov.* secus si fiat laico, vel clerico nomine proprio, quia tunc de per se non potest donari sine consensu episcopi, *d. c. ex insinuatione & ibi gloss. pen. & Can. pulchre Pan. in c. illud num. 3. & seqq. ubi pulchre distinguit hoc tit. Franc. post Archid. in c. 1. num. 2. eod. in 6. & ibi Can. Greg. 15. decis. 420. num. 1. & seqq. & ibi late annot. nisi concessio fiat compatrono, in qua episcopi consensus non est necessarius, quia non est proprio donatio, sed potius proprii juris relaxatio, cum quilibet patronus habeat jus in solidum, *d. c. ex insinuatione, & ibi Pan. num. 4. & Can. Achill. decis. 10. hoc tit. si quidem donatio**

natio fiat eidem ecclesiæ, cuius quis est patronus, extinguitur jus patronatus, & ecclesia efficitur libera arg. c. significavit de censib. quia jus patronatus est quedam servitus, in noc. in rub. hujus tit. quæ extinguitur, cum pervenit ad ecclesiam, cum res sua nemini serviat, l. si quis ades ff. de servit. urb. præd. l. quicquid ff. de præd. or. & c. præfata locū habent, quando jus patronatus in totum renunciatur ecclesiæ, cuius quis est patronus, alias si tantum renunciatur juri defendendi Ecclesiam retento jure patronatus, cum sit in damnum ecclesiæ, non valet renunciatio, & patronus se ab illo onere non potest eximere propter reciprocam obligationem, quæ est inter patronum & ecclesiam, c. considerandum 16. qu. 7. & ibi gloss. & Can. Ioan. And. in c. 1. in verb. si competens & ibi Anch. num. 3. hoc tit. in 6. si fiat concessio alteri ecclesiæ, & loco religioso, amodo censetur jus patronatus ecclesiasticum, & non laicum, quantum ad præsentationem pertinet, c. 1. §. fin. hoc tit. in 6. c. dilectus el. 3. de præb. & exactionem rationis administrationis temporalium, Pan. in c. de monach. num. 14. de præb. quia jus patronatus est personal non reale, & mutatur mutata persona, Franc. in c. 1. §. fin. num. 3. hoc tit. in 6. & ibi Can. utroque casu episcopo, qui non adhibuit consensum, nullum sit præjudicium; c. 1. in fin. princ. hoc tit. in 6. Quod si fiat concessio juris patronatus mixtim laico, & clerico, exempli gratia, quatuor ex senioribus Antianorū, & præposito talis ecclesiæ, aut illi quatuor habent separatim unusquisque vocem unam, & præpositus unam aliam, & ratione majoris partis vocum dicitur jus patronatus laicorum, Felin. in c. ex litteris num. 3. de constit. Roch. de Curt. de jure patr. in verb. jus num. 16. plures allegans, aut quatuor Antiani sunt vocati sub nomine colectivo, quo casu venient pro una voce, Summa in Decretal.

& pro dimidia esset laicale, pro dimidia ecclesiasticum, Cresc. decis. 4. hoc tit. l. fin. C. de impub. & aliis substit. & ibi las. num. 4. & seq. l. interdum, & ibi gloss. 1. & DD. ff. de hered. instit. & quantum ad præsentationem, & exactionem rationis administrationis temporalium censetur ecclesiasticum, c. unico §. fin. hoc tit. in 6. Pan. in c. de monach. num. 14. de præb. quantum ad derogationem, & facultatem conferendi à legato à litere censetur laicale, quia dignitas, seu qualitas clericatus est attendenda, quando ex hoc resultat commodum, seu decus ecclesiæ; verum quando ex prædominatione qualitatis clericalis resultat incommodum, seu inferioritas ecclesiæ, tunc inspicitur potius laicalis qualitas, quod ex illa melioreretur conditio ecclesiæ, Fel. in tract. quand. lit. ap. noc. patr. eccl. in 6. ampliatur. approbatus à Rot. Cresc. decis. 3. Achill. decis. 3. hoc tit. Roch. de Curt. de jure patr. in verb. jus num. 15. plures citans, Concessio juris patronatus facta per ecclesiam laico sine consensu Episcopi non valet, c. 1. hoc tit. in 6. Pan. in d. c. de monachis num. 13. de præb. Tertio transfertur per 75 mutatione juris patronatus, c. nemini 16. quæst. 7. Quarto transfertur cum universalitate per sine auctoritate Episcopi, cuius vel 76 plenum, vel utile transit dominium, c. ex litteris c. cum seculum hoc tit. Pan. in c. illud num. 3. & seqq. eod. Felin. in c. causam numer. 8. de præscript. non autem jus pignoris, vel hypothecæ, c. cum Berthold. de re jud. quando est talis res, quæ sine expressione sigai universalis universalitatem in se continet, sicut est hæreditas, Achill. decis. 9. hoc tit. Pan. in c. ex litteris nu. 13. & ibi Can. hoc tit. Fel. in c. causam quæ nu. 8. de præsc. Roch. de Curt. de jure patr. in verb. ipse velis, à quo causam habuit quæst. 8. & 9. & seqq. l. hæreditatis 1. & 2. ff. de verb. signif. bona, l. bonorum la. 2. ff. de verb. signif. dos cui jus pa-

jus patronatus est annexum, *Roch. de Curt. de jure patr. in verb. ipse velis, à quo causam habuit num. 62. quæst. 28. Zab. in Clem. plures in 6. q. b. tit. Tiraq. de leg. connub. gloss. fin. num. 5. & seqq. Garc. de benef. part. 5. c. 9. §. 1. num. 147. usque ad num. 186. Pan. in c. cum dilecta nu. 8. de concess. preb. villa. castrum, quæ in se continent jurisdictionem & honorem, Innoc. in d. c. ex litteris num. 1. 2. & 3. Pan. num. 10. & seqq. late Garc. de benef. part. 5. c. 9. à nu. xj. usque ad 36. non autem fideicommissum uniuersale, l. quia perinde §. restituta, & ibi post gloss. Bart. & DD. ff. ad Trebell. l. si operarum ff. de oper. libert. Covar. var. resolur. lib. 2. c. 18. sub num. 8. aut palatium, Pan. in c. ex litteris num. 14. hoc tit. & ibi Zab. in 13. qu. Host. nu. 7. vel fundus, Host. in d. c. ex litteris num. 7. & Can. Roch. de Curte de jur. patr. in verb. ipse velis à quo causam habuit quæst. 23. & num. 43. sed decimæ & ÷ alia spiritualia jura non transeunt cum uniuersitate; ratio diversitatis est, quia cum jus patronatus non sit mere spirituale, sed spirituali annexum, non est mirum si annectatur uniuersitati temporalium, sed mere spiritualia, cum in nullo communicent temporalibus, eis nec cum uniuersitate, nec sine ea annecti possunt, nisi esset talis res, ut est præbenda quæ pariter in se habet & temporalia, & spiritualia jura, Innoc. in d. c. ex litteris num. 1. & ibi Can. Zab. ibi qu. 10. Host. circa fin. n. 4. c. causam quæ de præscript.*

78 Privatæ ÷ patronus jure patronatus ipso jure propter usurpationem honorum etiam feudaliū, jurisdictionū, fructuum, ad quarumcunq; obventionum ecclesiæ; vel beneficii, ac impedimentum præstitum, ne ab eo, ad quem pertinent percipiantur, c. fin. sess. 22. Secundo propter occisionem vel mutilationem rectoris, vel clerici, ac ejus posteritates usque ad quartam generationem nullatenus ad collegium clericorum

admittuntur, neque in domibus regularibus alicujus prælationis assequuntur honorem, c. in quibusdam de pæn. Tertio consecratione omnium bonorum, Pan. in c. nobis num. 3. & in c. cum laici 10. num. 3. hoc tit. & ibi Can. Quarto tollitur jus patronatus præscriptione libertatis, Rot. ponens omnia requisita decis. 109 part. 2. divers. Lamb. de jur. patr. lib. 3. art. 8. quæst. 7. princip. Greg. 15. decis. 452. num. 13. & ibi annot. & aliis modis suis locis annotatis.

De censibus, exactionibus, & præcuratoribus.

Titulus XXXIX.

SUMMARI A.

- 1 Censum imponere possunt quilibet in contractu censuali.
- 2 Summus pontifex ad iudicium percepti libertatis seu protectionis.
- 3 Episcopus quando remittit jura episcopalia, concedit ecclesias p̄is, locis, dedicat vel consecrat ecclesias nec non tempore fundationis aut dotationis sibi vel alteri aut patrono solvendum.
- 4 Quilibet prælatus qui habet Ecclesiam pleno jure subjectam & jurisdictionem quasi episcopalem in loco.
- 5 Ceteri sacerdotes & clerici non possunt Ecclesias quibus præsumt facere censuales.
- 6 Censum novos imponere aut veteres augere non possunt episcopi abbates aut alij prælati nisi subsistente causa.
- 7 Censum ignorantia, id est, cujus causa ignoratur, reprobatur.
- 8 Censum quoque per episcopum impositus Ecclesiæ per eum de manu laici excepta.